

Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжсыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди Сөвединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 202 (10494) 1977 чылдың август 28, воскресенье 1975 чылда үлдөөлөттүнген Өртөө 2 көп.

1977 ЧЫЛДЫН ТАРААЗЫ

Октябрьның социалистик Улуг революциязының 60 чыл оюнга күш-ажылчы белектеринг ужуражыр дээш Тыва АССР-ниң ажылчы чону бо хүнерде бедик көдүрлүүшкүнүг ажиллап турар. Көдээнин ишчилери мал чөмүниң беткелинде хаара туттуган. Оларда ам база бир чугула кампания—1977 чылдың тараазының ажаалдазы эгелзэн.

Республиканың ажил-ишчилери бо чылдын 164 муң гектар черинч тараазын ажаар. Сөөлгү хыналда өзүгаар алырга, ол шөлден 75—78 муң тонна тарааны ап болур. Ам ортумаа-биле 5,5 центнерден эвээш эвес дүжүттү алырының аргазы бар. Хамык ужур тарааны бичин-даа чилириг чокка, чангыс мажак-даа кагбайн ажаап алырында. Бичириг чөккөдө партия организацияларының, коммунисттериниң болгаш бүгү ишчилерини мурнунда эн-не нарын, эн-не харысагалыг сорулга салдырган. Ону күүседери — үениң чугула сорулгаларының бирээзи.

Юбилейлиг чылдын тараазының ажаалдазы республиканың районнарында калбарып турар. «Улуг-Хая» совхозтуң чүгле Даштгы-Тей хову-трактор бригадасында чээрби ажыг комбайн бо улуг кампанияже үнүскен. «Коммунизмниң херели» совхозтуң механизаторлары Онгар-Ховуда тарааны ажаап эгелзэн. «Алдан-Маадыр» совхозтуң шөлдеринде та-вычалаан тараа хун келген тудум-на көвүдөп турар. Таңдын «Революцияның чалбыжы», Бай-Тайга-ның «Тээли», Чөөн-Хемчиктин «Чыраа-Бажи» совхозтарда болгаш чер-черде 1977 чылдың тараазын ажаары дээш демисел калбарган.

«Чыраа-Бажи» совхоз мурунку чылдарда чавыс дүжүттү ап келген, бо чылдын ина тарааның байдалы шымбай, «Сүт-Хөл», «Бүрен», «Шамбалы», «Саян», СЭКП-ниң XXV съездин аттыг совхозтар база багай эвес дүжүттү алыр. Оларның чамдызы гектардан-на 10—12 центнер, а «Коммунизмниң херели» совхоз сугатгыг черден мырынай 16 центнер дүжүттү ап болур. «Россия» совхозун, Дуржулга станицызының тараазы гектардан-на 6 центнерден, «Алдан-Маадырны» 8 центнерден эвээш эвес дүжүттү бээр. Бичалза-даа черин кекчинин шоудайже бодунуң урдуна бербези билингир. Ылангыя бо чылдың чавыс сыптыг, тарамык үнген тараазын ажаарына тараажылардан бедик мергежил, эргэ-дуржулга болгаш улуг күш негеттинер. А ол дээрже ажаалдага белекелден болгаш ажилды организастарындан кончуг хамаарылгалыг.

1977 чылдың тараазы. Ону ажаарына бир муң ажыг комбайн, ийи муң хире автомашина, 400 хире жатка, тараа арыглаар, кургадыр болгаш чүдүрер чүс-чүс механизм, көдээнин болгаш хоорайның чону киржир. Бо бүгү күштүн үүлени бүдүреринче чангыс ай көдүрүлгөн турарын ажил-агыйлар, албан организациялар болгаш өске-даа коллективтер чедип алыр ужурулуг.

Күскү дүжүттүн ажаалдазы эгелзэн турбуже, чамдык черлерде анаа белекел ам-даа кошкак. Бай-Тайга, Чөөн-Хемчик, Эрзин районнарында селтелениң темпизи-даа, шынары-даа чавыс. ССРЭ-ниң 50 чылды аттыг совхозта 18 комбайн, 9 жатка, «Өк» совхозта 6 комбайн, 4 жатка, «Россия» совхозта 6 комбайн, 7 жатка ам-даа селтеттинмезин. Кыварчаар материалдар база чедишпес. Ажаалда эгелей берген бачым бо хүнерде бир комбайнга-ла 900 килограмм солжарканы, 54 килограмм дизмолонун онаажып турары черде четпес. «Россия», «Саян», «Революцияның чалбыжы» болгаш өске-даа ажил-агыйларда кыварчаар материалдар сөөртүлгези оожум.

«Алдан-Маадыр» совхозтуң комбайнерлери ийи эдлектер-биле ажиллап турар. Бичалза-даа бүгү ажил-агыйларда кадрлар ыңчаар ажилдаарына чедишпес. Хоорайларда болгаш суурларда албан организациялар, бүдүрүлгө коллективтериниң механизаторларын чорудуп, техниканы анаа турар чоруун бодурунас талазы-биле хемчеглерин дарый алыры чугула. Оон инай бо чылдың тараазы чавыс болганда, комбайнаары болгаш жаткаларыны ндыг тараа кезеринге таарыштырар херек. Тараа сөөртүр машиналарын кузавтары тараа төгүлбес кылдыр кылдырган турар ужурулуг. «Ден-Терезия» совхозтуң эрги шаны үрелген, чаазы ам-да ажиллаалда кирбээ. Ажил-агый бүрүзү шаннарын бүрүн белек-кээр, шанга тарааның довуракка холужар болгаш иэйир чоруун бодурубас, тараа арыглаар, чүдүрер болгаш кургадыр техниканы долу ажиллаар ужурулуг.

Эрткен чылдын «Тиилелге», «Шамбалы» болгаш өске-даа ажил-агыйларга тургугунугулаан ажаалда-транспорту отрядтары тарааны дүрген, чидирин чок ажаарына, саванын бөлүп сөөртүрүңге болгаш күскү чер аңдарылазын чогуур үезинде бедик шынарлыг чоруларына улуг ролдулук болган. Бо чергели депшилгелиг аргалары ам база ажиллаары чугула. Ылангыя Ставрополь крайда Ипатов районун партия организациязының дүжүт ажаалдазын чедишкенин организастаар талазы-биле дуржулгазын шингээди ажиллаарының айтыры республиканың чер-черде партия организацияларының, көдээнин бүгү коммунисттериниң кичээнгейини товуңге турар ужурулуг. Манаа кол чүве—ажылды шын организастаары, ажилдың культуразын бедилери, техниканы күчү-күжүн долу ажиллаары, кижилерин ажилдаарына, дыштарыныга таарым-чалыг баялдарын тургузары, техниктиг дуза чедирер аялдарының харымсалгазын бедилери болур. Бо бүгүңүң чедишкенин боттангынының түнелдинде салдыган сорулга долузу-биле күүсеттинер.

УЛУГ ОКТАБРЬНЫ ТӨЛӨПТИГ УТКУУЛ

БӨГҮН—ШАХТЕРНУҢ ХҮНҮ

Бистин чурттуң ийи миллион ажыг дагымдары-биле бир дөмей, Тываның хоумурдап улетирүүнүң ажылчынары, инженер-техниктиг ажилдачылары боттарының профессионал байырдалын күш-ажылчы улуг тивилеге-биле уткаан: олар августун 25-те пландан ажыг алдан муң тонна «кара алдыны» казып тыпканынын дугайын рапорттааннар. «Каа-Хем» хоумур-дун разрезинин коллективни СЭКП-ниң XXV съездинин шийирткелери, ону беш чылдын даалгаларын амдаралга чедишкенин боттаңдырар дээш социалистик тарышты кажатпазында-даа артык дөштүг кылдыр организастап, материалдыг болгаш моральдыг ийи берилиштеринче улуг ийиңиниң салдын турар. Чедишкенин кол-за үлдөспөй—хоумур-дагыг ажык арга-биле казыры, күш-ажылдын бүүдүрүлгүзүн бедилери, техниктиг дериг-херекелдерин, эртем-техниктиг депшилген чедишкенин-терин калбаа-биле ажиллаары болурун разрезтин директору, партия, профсоюз организастаары оңалган көрүн турар. Ол ийиңиң разрезте социал хожжуладын планын тургузуу, ону амдыралга боттаңдырарын чедип ап турар.

Разрезтин коллективинде ону беш чылда бир оңагай чүлү шахтерлерин, механизаторларын, а ол ийиңиң инженер-техниктиг ажилдачыларын хуула, чогаалдыкы планнары бооп турар. Ону элзон каш чылда практикалап келгенини түнелдинде, ажилдың бүгү көргүзүлгүзү улум бедип турар. Тыва АССР-ниң бүүдүрүлгү күштерин улум ийиңиң коллективтериниң аразына болгаш Совет чаастаның тускай докталаанда хоумур-дун улетирүүн хожжулду база оңалган айткан. Ол чорук тыва шахтерлерини күш-ажылчы чедишкенин-терже сорук көрүп турар. Анаа харыс кылдыр олар социалистик тарышты улум калбарып, чаа-чаа сорулгалары боттарының мурнунда салган. Бо чылдын социалистик

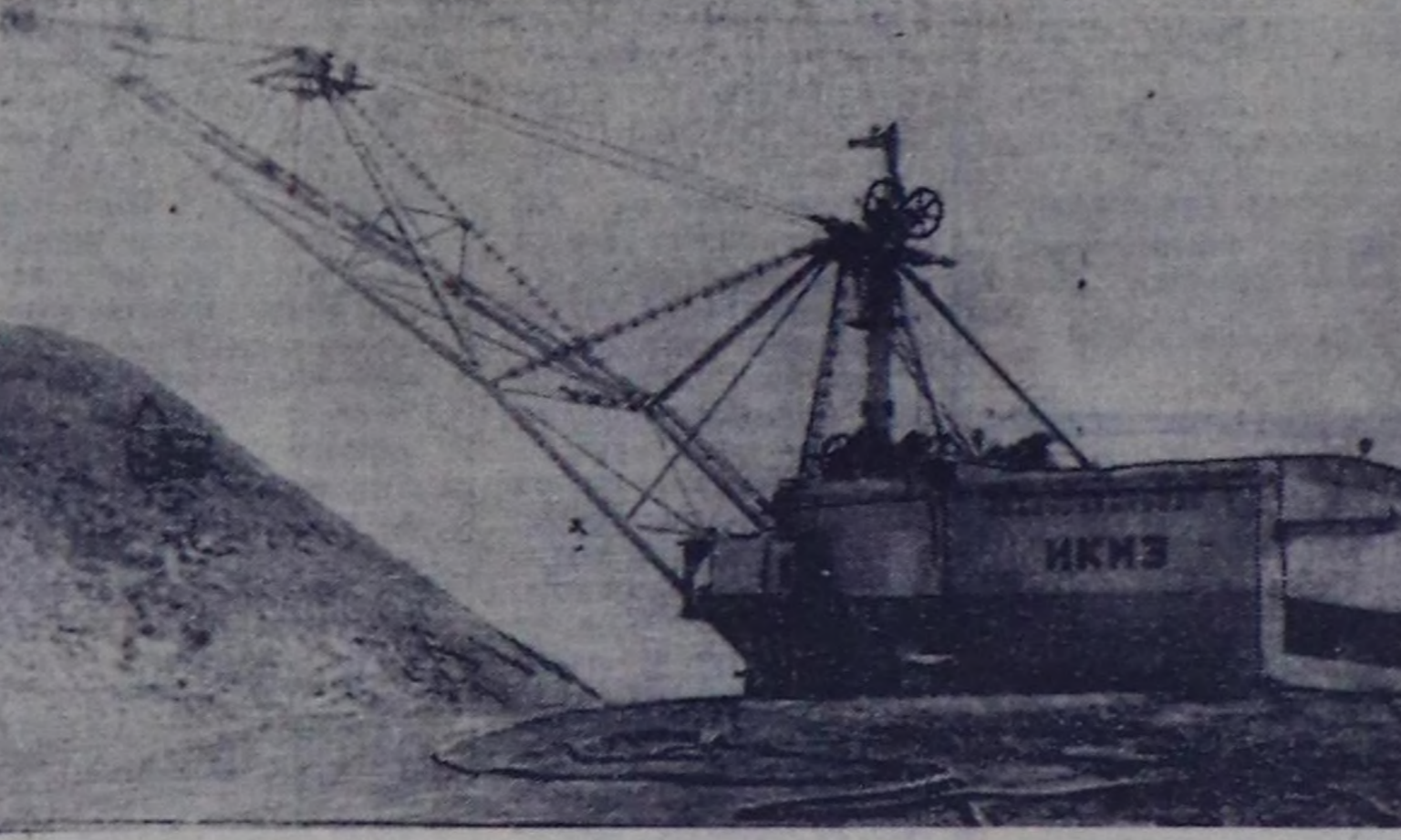
чарыжының кол-за негелдери чаа техника калбаа-биле ажиллаары, чогаалдыкы, тыпкыгүр өсу-биле ажиллаары, чангыс-даа хожжулдагыг участка, бригада, ээчег болгаш кижилер турбааны дээш демисеги бооп турар.

Эрткен тоюку болган амгы ону-даа беш чылдарда социалистик тарышты үргүлчү бирги черин ээлеп, боттарының мергенлиг бедилди, бо хүнерде план күүсөдөгөңүзү үлүг-хуузуң кирип турарар хой. Ол дээрже алды-алгы профессионал кижилер-дир. Оларга таамады-рыкчы А. Сөмөкчи, дагыкы Л. Калининна, баянчы П. Черник, чолаачы М. Аксёнов, электросварщик В. Крылов, электрослесарь Г. Корсун, орүмчүр станок машинисти К. Кулар, экскаватор машинисти В. Гончаров, мастер В. Яромлюк болган өскелер-даа хамааржыр. Оларын аттарың байыраал бүүдүрүлгези Хүндүлгө сэмбаразына кирер деп шийирткелзэн.

Разрезтин коллективин бо чылды чеди айларының планын көргүзүлгүзүн чедишкенин күүсеткен: Оларга таамады-рыкчы планын 113,6 хуу күүсеткен, пландан ажыг 310 муң рубланын продукцияны сайтарган. Эрткен чылдын хамаарышкан үезинге дензарже, оон дыка ажыг бооп турар.

Коллективтин чедишкенин ажиллаарына септелсе, дуулаа ажилдачылары улуг ролдуг бооп турар. Техниктиг дериг-херекелдерин, автоматизацияларын, экскаваторларны үрелер, анаа чорук чоруу мурункузувалдыкы эвээшкөн. Улетирүүн бо алдырың коллективтериниң аразына калбарган социалистик тарыжыга Тываның шахтерлары калп улаз бирги черин ээлеп келгенир. Улуг Октябрьның 60 чылдыг демдегээр чылда олар база-ла бедик темпизин ажиллап, мурунчаларыны одуруунга кирер дээш демисеги турар.

МУРМКА, ЭИ-10-70 деп экскаватор. В. АМЫРЫНЧЫ фотоу.

БАЙЫРЛЫГ ХУРАЛ

Дүң Кызылга Тываның шахтерларының боттарының байырдалына тураскааткан хуралы болган. Бо чылдын олар боттарының профессионалдыг байырдалын күш-ажылчы улуг чедишкенин-биле ужуражып турарлар. Олар пландан ажыг алдан муң тонна оттулар чүлү-дү казып тыпканыр. Ол дээрже «Каа-Хем» хоумур-дун разрезинин коллективинин Улуг

Октябрьның 60 чылдыга тураскааткан социалистик чарыжының кайгамчыктыг түнелдилер. Разрезтин дагылары, инженер-техниктиг ажилдачылары боттарының күш-ажылчы чедишкенин улум бичыт-лаар, моон-даа сонгар темпизин кошкатпайн, эки шынарыг продукцияны бээр дээш бүгү күжүн өмөшпөр турарлар. Ол дугайын «Каа-Хем» хоумур-

дун разрезинин директору Ю. Евдокимов бодунуң плетке-лине чуулаан.

Хуралга дыка хой дагылары, экскаваторчулары, машинистерин, септечилерин, чолаачыларын хүндүлгө бичкир-биле шаңнаан. Хурал сонда чылгынарга солун концерт болган.

(Бистин көрр.).

Эрзин районда «Мөрөн» совхозта хамаарып чераар: Упегети, Бокалга, Тес улу, Дугалды, Тал, Бали-Төл ийи-чаар мал чөмүниң беткелинде ийи чөк ажыг ийиңиң ажил-дун турар. Олар 18 аянага чырылган. 10 трактор болгаш өскө-даа хой машина-техника-лыг, 62 кирик Эрзин, Тес уула-рында арга-иш, хараган аразында хол-биле суген кезип турар. Суген дүжүдү бо чылдын июлуз эвес. Ыччалза-даа чамдык аяналар планна-рын күүсетип ажалтар.

Суг-баралы ферманың коллективини Комбо Дуктез удурун турар. Бригадир Ферманын 14 кыялга сугелиг аянодуруп кылган аялдын талыштырды:

— Чер-дөңсөөрүнүн хирел-ин-биле чайгаар үнген сугелиг 50 тошаны белекел азыр

паныныг бис, ону 60 тонна чедир күүсеттисин. Ам чангыс чылдыг тарымад суген ажаалда-дыкчө кирип, ийиңиң белекелзисин. Планымыс—400 тонна.

Бо коллектив бир деминг ажилдап турар улус болду, ыччалза-даа оларның аразын хол-биле кезип, болуп, сараат-тан алдыр. Ол дээрже план-дан бүдүн чарым натан хой. Эвөө Эрзин, Тес хөмөрүнүн утарындап, тайгада сугелиг черлерин дөстүп тып, ке-

„АРКТИКА“, ООҢ МААДЫРЛАРЫНЫҢ ДУГАЙЫНДА

Совет болгаш даштыкы журналистерге парлага конференциясы

Совет болгаш даштыкы журналистериниң дээш өзү-гаар «Арктика» атомоходун шенделе экиндирешкенин удурукчулары Москвага келгенир. Ол экиндирешкениң Союгу полуска четкени-биле дооулааны билдингир болгай. ССРЭ-ниң Даштыкы херектер министр-ствозуну августун 26-да организастаан парлага конференцияга ССРЭ-ниң Далай филозунуң министри Т. Б. Гуженко, ледокодуң капитаны Ю. С. Кучнев, деп шийиңлээниңин удурукчузу И. П. Романов олар чүве чуугаалааннар.

Ол дээрже кымга-даа аштырбас, тергиин түнелдер дөстү эвес, а экономика талазы-биле тодарай сорулга-ны салган экиндирешкенин Т. Б. Гуженко ол хоодун сорулгазын ыңчаар жодараткан. Делегейини шышыкы бажи—полусче «Арктика» испет салган өрү—Домтут океанын кайдыр-даа аракуулаа черле-ринче совет корабльдер «сепи шыаар дээрзин дугай-дын чуугалыг турар-дыр. Полярнык дээрликтеринге шыккаларын болган улус ажал-агыйына чуугада ажилдаары кылгына чаа-чаа аргаларын ол экиндирешкениң айткан бооп турар. Удана «Арктика» өс-

ке-даа чаа-чаа корабльдер каттыжып кирерин министр амырткан.

Атомоходун капитаны экиндирешкенин амыр-ында кымга-даа билдинмей турар чамдык чүдө-лерини дугайын чуугалыг берген. Экиндирешкенин углай-баштаарының дериг-херекелери—Черини кылдым экиндирешкени—спутниктер бооп тургалын ол дыкалыг. Чогуу-на спутниктер Домтут океанын агаар-бойдузунун байдалынын дугайын өңкөжкө дь-надып турган. Космоетуң хайгымычалары—спутниктер база бир чүлү талазы-биле дуулаан—спутниктерин системаларынын дуузы-биле Согу полюстүн геогра-фия талазы-биле дал ортууңуң кылдызын тодарткан. Полуска эн-ле баштай херектен кижилер база четкен—экипажка оларның саны 24 болган!

Атомоходун экиндирешкенин эн-ле кыска хуу-саал кылган—378 шаг деп санаан база, ол 176 шаг чо-раан.

«Арктика» атомоход полярныга берге экиндирешкенин сонда бо шакарда тарап португад турар.

ССРЭ-ниң Дээди Сөведин чыылдырар дугайында

ССРЭ-ниң Дээди Сөвединин Президиумунун Чарлыы

ССРЭ-ниң Дээди Сөвединин Президиумунун аюктаалыры болза:

Совет Социалистик Республикалар Эвилелиниң Конституциязын (Улеезин Хоодузуңуң) төлөөлөлүг көрү-биле Совет Социалистик Республикалар Эвилелиниң Дээди Сөведин ээчег чөк чедиги сессиязын 1977 чылдың октябрь 4-те Москва хоорайга чыылдырар.

ССРЭ-ниң Дээди Сөвединин Президиумунун Даргазы Л. БРЕЖНЕВ.

ССРЭ-ниң Дээди Сөвединин Президиумунун Секретары М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1977 чылдың август 26.

ЧУРТТУҢ ХОВУЛАРЫНДА

Серебряно-Прудск районун механизаторлары тарай култураларын ажаалдазын областа баштай дооаянларын бирээш болур. Олар күрүнеңиң шыгамырында 21 муң тонна ажыг тарааны дуугаалааннар. Ипатовоңуң чер ажилдачыларының дуржулаан чедишкенин боттарыга дуулаан. Ол дуржулаан Москва хоогуңуң бүгү районнарыга ажил-лаз болгаш оң түнелдер ийден өскө болган. Тараа култураларын ажаалдаары Егорьевск, Зарайск, Любере-роц, Луковича, Коломенское, Подпосад районнары дооскан. Дүңгүт ажаалдаарың талазы-биле облыста штык комбай-нары муруну райондардан согу-барып районнарык чорудар деп шийиртүүн хуузон алган.

Техниканы чогуур үезинде шаарыштып тургузар чорук Москва хоогуңа дүжүттү эң ийи хуусада ажал азыр арганы бээр.

ПОШКАР-ОЛА

Марий АССР-ниң ажил-агыйларында 300 муң гектар черин тараа култураларын бастырган. Медведевск районун колхозтары болгаш совхозтары күрүнеге тараа садар талазы-биле социалистик хуулааларын күүсеткен. Олар ийи хер-везинге эвес черге тараа култураларынын бедик дүжүдү-бир гектардан-на ортумаа-биле 27 центнери, ажаап алганын күрүне-биле шыгдарыпче планын оңалдырды барык-ла ийи атып хойу—14 муң ажыг тонна тарааны чоруткан. Болта, Эшентовск, Горномарийск районнарың ажил-агый-лары планнарын күүседир четкен.

ЧАА СЕЗОНДА

ССР Эвилелиниң Курүнеңиң улусларын Улуг театрының ар-төктеринин чымыкы август 20-да байырамг бөйүлдө эртен. Алардыг коллективке эртен сезоңда чогаалдыкы чедишкенин дээш ССРЭ-ниң Култур-ва министрствозунун болган Културга ажилдачыларының профессионалдыгын ТК-аның шынаанын шылаң чоруур Кызыл туку тыпканы.

Юбилейлиг чылды баштайгы көргүзүү В. Мурадьян-ның «Октябрь» деп операзы болур. Оон-биле Кремльдин Сыз-дирин 202-ти сезогу аялтып-тынар. Музыга-сена талазы-биле чаалтын белекелзеп ол шыны Улуг Октябрьның 60 чылдыга тураскаалар бис—деп, ССРЭ-ниң Курүнеңиң үе-герин Улуг театрың болган Кремльдин Сыздирин ордуу-нун чыныг директору Е. Ива-нов чуугалаан.—Театрның ар-тистери ону олаа чогаалдыкы көдүрүлүүшкүн-биле белекелзэн. Ола-ла хун көрүкчүлөр Улуг театрга А. Эйпайың «Ангара» деп беледин база көр.

Байырдалыг чаралда хой солун чүдүлөр бар. Театрның коллективни А. Хоминистун сугратыг «Оптимистат трагедия» деп операзын база катан эгелээр. Чаралга орус клас-сикааны алдын фондузудай эң ийи шынар кирер. Бо сезоңда театр москвалык болгаш найшымалдан алды-ларынга Н. Римский-Корсаков-туу «Снегурочка» деп опера-зын каш көргүзүүн көрүсээр. В. Моцарттың «Бүгү кижилер ийчаар кыллар» деп операзы коллектив эң баштай көр-гүсээр. Вендирин көзөгөн режиссерлар Б. Бартокутун «Көк салдыг герцогуң шынээш» деп операзын белекел көргүсээр.

Балет артистериниң планы солун. Чыл төдүгүлде Л. Делонгин «Компелия» деп шы-налыг балеттин сугратыг мастер-тери-биле калды Москваңиң география үчүлгөңүн өрөңкөчүлөрү база киржир-ген. Балет артистери совет композиторлар Т. Хренников-туң «Шагда-ла» болган П. Шен-дронин «Чайка» деп балете-рин белекел ажаалдар.

«Урен чүлү уаушту болур» деп аюуңа шымык театр чаа сезоңда ажилдачыларын, кол-хозчуларын, Совет Армияныкы ажилчыларын мурнуна оонаары көрүсээр. Улуг теат-рын ийи артистер адаларыг 60 чылдык байырдалынын хү-нүдө Москвага болур урал чүлү мастертеринин юбилейге концерттерин киржир.

оолдун грабледегит бөлүү эртен даң бажында-ла бөдү-рүн эгелей бээр. Дүңге чөмө-ниң орган, суген бөдүрүкчү-лөр Билез Херез; «Хөпшөңкө-чүлөр бо келди чонкамак», мый чөмөн ары кашкан, мый болган диниз улус көт-көрүк болду.

Сокухта социалистик чары-штың негелдери ажилдап кылган болган беш хонук түнелдинде мурнап аянага, күс-тү мурунчаларга шы-на-туулары тыпкан турар. Ме-ханнизастан бригадала оларын алган кижилер хой. Утулең алааныны септерден алгыда Шыуаң Мааяна, Юрий Сан-дан олар мыктадыг. Ажилды таарыгыт организастаан, ма-териналдыг болган моральдыг дегинчөңү аргаларын аяны-дан турарында күш-ажылды бүүдүрүлгүзү бедип тур-ар. Белхригада 1100 тонна суген белекелзеп планын. Амгы үедө барык-ла чеди чүс тонна суген сарааттыгың.

А. ДЕМБИРЕЛЬ.

МӨРӨННІҢ СИГЕНЧИЛЕРИНДЕ

Мал чөмөрүнүн белекелзениң шалыпчы айы чоруп тур

Эрзин районда «Мөрөн» совхозта хамаарып чераар: Упегети, Бокалга, Тес улу, Дугалды, Тал, Бали-Төл ийи-чаар мал чөмүниң беткелинде ийи чөк ажыг ийиңиң ажил-дун турар. Олар 18 аянага чырылган. 10 трактор болгаш өскө-даа хой машина-техника-лыг, 62 кирик Эрзин, Тес уула-рында арга-иш, хараган аразында хол-биле суген кезип турар. Суген дүжүдү бо чылдын июлуз эвес. Ыччалза-даа чамдык аяналар планна-рын күүсетип ажалтар.

Суг-баралы ферманың коллективини Комбо Дуктез удурун турар. Бригадир Ферманын 14 кыялга сугелиг аянодуруп кылган аялдын талыштырды:

— Чер-дөңсөөрүнүн хирел-ин-биле чайгаар үнген сугелиг 50 тошаны белекел азыр

аң ап турар. Коммунист Сам-дан Чамыкын удурун турар, А. Кууду, Б. Доржу отар эки ажилдап турар.

Совхозтун хойжулары база хол-биле суген кезип турар-лар. Кийиң бүрүзү ол талазы-биле хуулаалар аялаан, ону күүседир чыгай берген малчылар бар. Эң шыныг мурнакчы хойжулар Намда Орус биле Утурал Марзу оларын ог-бузу аянолары-ның ажилы солун. Суген ке-лер чери тайгада—Ваны-Коль-да, 2—3 чал буртуңтар кезек черини ыңш-оозың аптан арылган, дөңкөйөп алганнар. Ам аңда-дегенде дүжүдү бедик, шынары эки. Черин хума-галыг ажиллап турган, оон кезип чөткөрү ден чүвениң бер чижээ ол-дур. Бо чылды ийи хойку өг-буле барык-ла бержи тонна сугелин ол чер-леринде белекел алган. Өг-булд бүрүзү 10-10 тонна суген белекелзеп хуулаалганын

чаар азыр күүсеткен, ам-даа ажилын улумча алаан.

Бүгү белекелзениң сугелин 60 аяны хуузу Упегети, Бокалга деп черлерде ажил-лап турар ийи аянодуру ма-наштан бригадала олаажыр. Оң удурукчулар—Домтут Аңай-оң. Мында ажилды ор-ганизаастааны багай эвес. Кы-зыл ажилдаарың айы-биле хамык машина-техниканы тус-тустан моңоозса: кестирер, бөдүрер, хөпшөңкөр, сараат-тар техника, анаа ажилдаар, дуулаагыр кижилер аңы-аңы-ны бөлүктөр кылдыр хуула-тыпкан. Ол бөдүртерин ажил-даны аңдыр, Суген кер 9 машина улаа-дыра ажилдан кирештер. Эдэни болгаш (хуусаазы сугелин) байдал-дан хамаарып) 3 грабл бөдүрүш чорудар. Оон сонда 2 хөпшөңкө ийиңиң бар чылдар. Сараат сакыр 1 ма-шинадыг бөлүк оон улаштыр ажилдыр кирер.

— Шап кыңаар мууштур

АДЫРНЫҢ ВУЗУРЕЛДИГ УГЛАВЫШКЫНЫ

БИСТИНДЕ МЫНДЫГ

Дагжыларнын болгаш арыг-дагжыларнын, шахталар тузугуларнын болгаш күчүлүг даг техниказынын тургузучуларынын — улус ажил-агыйым одаар чүзүлүш болгаш чыгыр-чег-чегде идегелди хандырар, 1980 чыла хөмүр-даш тывын-тын 790—810 миллион тонна чедир деп беш чылдын ач чугула соругдарынын бирээни профессионал байырлалын совет улус үжени ууда байырлап турары бо, Ону беш чылдын ийги чылдында адырнын кандай ажилдап турарынын дугайы чугулап берир. ССР-нин хөмүр-даш улутпунун министрлиги бирги оралаччы Л. Е. ГРАФОВТАН СЭТА-нын корреспондентин дилез.

Оон чугулаан болза: — Бо чылдын Улут Октябрь-нин 60 чыл болур өйдө, дагжылар боттарынын профессионал байырлалын куш-ажылчы болгаш политехник бектик кедүрүшүгүнү байдалында уткан. ССР Конституциязынын төлөвдөрүн чугулаашынан, шахтёрлар бүгү совет улус-биле калы чуртун эконо-

миказын улам ыңай төгжүлөрүнн курлавырларын шыгырадып алыр дээш, адырнын ажил-агыйым болгаш шынарнын бектер дээш чүткүлдү демисежи турар.

Чылдын эгизинде бөөр пландан ажыр тос миллион тонна ажыр хөмүр-дашты болгаш бир миллион тонна чыгам сланецти казып туккан. Бо дээрге адырны амыг үеининге үндөйлөшө техника талазы-биле чыгарып чыгырар дугайында, өөр-түневелди ажилдаар, өөр-түневелди дымтанарда он эки байдалдарын адырнын ажил-агыйымды тургузуп бөөр дугайында партиянын, Совет курунунун, эш Л. И. Брежневтин шүт болуун ургудуу сайын салышкыннын түнөлүшү.

Хөмүр-даш тывын-тын эрте-техникти депшилген дүргөдөрүн беш чыл планында көрдүнгөн калбак программаны амырдада челишиктин боттарынын турар. Хөмүр-даш шахталарын техника талазы-биле чыгарып дерининин үндөшүн хөмүр-даш казырынның механикастанды комплекстерин иштередери болур. Оларын-

ниң күчүлүг резервин болгаш арыгдал фабриказын мында тузуп турар. Экибастуун болгаш Канск-Ачинскийн хөмүр-даш байлактары чөдөрүнө хөмүр-даш казып тыварынын ажык аргаам улам калбарар.

Хөмүр-даштын дыка хөй кезини чуртун чөөн талаан районнарында казып турар. Адырнын чыгуу күчүлүгү дин 60 ажык хөмүр амыг беш чыл планнарынын чыгарында ССР-нин чогуу-на харын бо талаанын ажилгалта кырыр. Ол районнарын олар чүзүлүшү дүргөдөрү ССР-нин XXV съездинин шийт-пирлеринге дүштүр бо кырыга улутпуну дүргө хөгжүр арганы болур.

Ийги чылдын болгаш шийт-пирлерин беш чылдын оналаларын бистин адыр бөзүрелди күссөди олар. Оон мурнууда турар харысгалтагы соругдарынын челишиктин идегелдиги турарын идегелдиги үндөшүн чуртун шахтёрларынн ийи миллион кижилиг отрядын куш-ажылчы кедүрүшүгүнү болур. Алыс соруглаан курлавырлар-

ны долу ажилгалта, бөдүрүлгенин ажилгалта болгаш ажилгалта шынарын бектер дээш демисел болу берген социалистик чарышты олар калбары берген.

Чагай чыгыр дугаар боттарынын челишиктин дугайын мурнакчы коллективтер байырлалын бөдүрүшүгө рапорттаан. Оларын күш-ажылчы салышкын улуз «Ростовголь» катчышы Шипилин «Майская» шахталында Социалистик Куш-ажылдын Маадры М. П. Чихтин бригаданын чыгыр дугаарын, тым турары олар чүзүлүш шынарын экижидер шийтир-лөө.

Бүгү күштү ийги чылдын болгаш шийт-пирлерин беш чылдын оналаларын челишиктин күссөди олар. Оон мурнууда турар харысгалтагы соругдарынын челишиктин идегелдиги турарын идегелдиги үндөшүн чуртун шахтёрларынн ийи миллион кижилиг отрядын куш-ажылчы кедүрүшүгүнү болур. Алыс соруглаан курлавырлар-

ЧЫЛЫГНЫ, ЧЫРЫКТЫ БЭЭР

СССР-нин чаа Конституциязынын төлөвдөрүн бистин совет кижилеринин үр-түневелди ажилгалта бөдүрүшүгүнү талазы-биле тыгарып чыгарып байдалдарын тургузарын хойбай дугаар ажилгалта ийги турар. Совет кижилерин чөдөрүн чөдөр болгаш шынарын тургузуп ажилгалта түнөлүш, моон солгаары улутпуну соругдарынын адырнын мында бага чугулаан турар болгал. Бистин чуртта ажилчы чоннарын байырлалдары-ла хөй. Оларын бирээни — Шахтёрнун хүнү — бүгү совет улустун байырлалы бооп турар. Совет чыгарып болгаш чырыкты бөөр, чөдөр шынарын чыгарып ажилгалта ийги бөдүрүшүгүнү — шахтёрларын ачы-хавылаан үнөлөп көргөн, бо байырлалы жонналып турган. Бо чылдын байырлалы кайгычыктар үсө, кажан дөдөлөгөн ажилчы чоннары болгаш бургантар депшилген ийги төрөткөн. Улут Октябрьнын 60 чылды демлегээр дээш белеткенин турар үсө, бооп турарлар. Ол өйдөйлөгү тураскаатпай бүгү улустун социалистик чарышты кириштиривисан, бистин «Каа-Хем» хөмүр-даш разрезинин ажилчылары, инженер-техникти ажилгалта сорук киришкенин ажилгалта, эки үр-түневелдерин челин ап турар.

СЭКП-нин XXV съездинин төөгүлүг шийтирлерин амы-

дыралга боттарында — социалистик экономикаын улам төгжүр соруглаан күссөдиринге хөмүр-дашты боттарынын үнүн кирип турар. Улут Ленин хөмүр-дашты «улутпуну чөдөр» деп алаан болгал. Моон алгаш көргө, шахтёрларын ажил-терезин укур-дузаны кыгма-даа бидилгилер дид. Мычанга хөмүр-даш бөгүгө чедир бөдүрүшү күш-терин төгжүлөрүнө эрежок чугула техникагы болгаш энергиялыг оттулар чүзү болушкан. Бистин республика-да хөмүр-дашты электри станцияларында болгаш амыр-чал-чуртталга черлеринге, бөдүрүшүгө, албан организация, өөргөлдө черлеринге кол-ла оттулар чүзү кылдыр ажилгалта турар.

Совет эрге-чыгарып чылдарында Тывалын хөмүр-даш улутпуну ээен төгжөөн. Чүгө чыгарып чикти ап каравалар: 1945 чылда республика-ка казып, тым турган хөмүр-даштын төмөткөн бөгүгө төгжөөн чүзү ажык катан эвөөш бооп турган. А 1977 чылда ол сан — 770 муң тонна ажык болур. Бир эвес Тывала дөргөн чылдары шахтёрларын челин чөдөр — күскун-хай, а транспорт — тергелгит аяк бооп турган болза, бөгүн — ЭК-1,4,6 болгаш ЭШ-10/70А экскаваторлар, чөдөр уттар 2СВШ-200Б станоктар, зар чүк сөөртүр БелА-540 деп самоваллар ажилгалта турар. Бо бүгүлүгү түнөлүшө бөдүр 1945 чылда

Мастер — бөдүрүлгедө кол кижини МЭЭН САНАЛЫМ

Тудугта мастерини ролуну дугайында «Шил» солдугта Д. Шарахөөнүн бижөө чүзүлүшө чөдөр бистин ийи тудуг өргөлдөдөрүнө баа бар. Бистин мастерлерин диспетчер ажилын кыла бөөр тааварыга эвөөш эвес. Бисте ийи тудуг өргөлдөдөр, ол ийи-каш төп өргөлдө база диспетчер ажилдап турар. Оларын ажилы чогуура дөдөш чөдөр. Мычанга диспетчер ажилын экижидер чугула деп бир санадым мынган. Оларын ажилын кошканда тудуг материалдары келбей баарга ийише азы үрмөк ажил дээш мастерлер машина алгаш чөдөр каар. Мастер кижини көл объектинге ажиллап, кылып турар ажилы шынарын хынаар, тудугта келген материалдарын хүдөп алгаш, таарышты салыр, тудугтар ортузунга организация, кижилер ажилгалта ажил чөдөр, бригадир кижиле бугу-ле чедер-чөдөр ажилгы айтты, оон-биле быжыг харылаалды болура, мычан ол ажилыга челишиктин бөдүр болгал. А бистин чамдык мастерлериниң амыг эвес, эрте көстүп келгеш, чиде бөөр, кел-

жээ көстүп кээр азы чок болза, тудуг материалдары чуртун, оу сурагал чөдөр бөөр. Бир талазында материал чок болу бөөр, анаа олар аргажок, мастер ону суур аплары шын. Мычала-даа диспетчерлериниң кошк ажилын көстүп турары ол-ур.

Бистин «Тыва даг-дугу тудуг» өргөлдөдө дөрт үсө чөдөр. А мээ бригаданын ажилдап турары бирги үсө чөдөр ийи мастер бар. Оларын кайгыштында ажилы багай деп шыдавас мөн. Эи мынган бистин мастерин Владимир Иванович Митков өөрү-биле быжыг харылаалды, организация кижиле деп билдири бис. Ол — техникум дооскан ажилчы коммунист. Мээ бригаданын келжигүнери оу хүндөдөр, а ол база бөдүрүн ажилчылар дээш сагыш салыр кижиле. Тудугта профивел комитетин даргазы болгаш, ажилчыларын өргөлдө-томуздыгы мынгангөр, бо талазы-биле багай эвес ажилгы. Тудуг материалдарын үзүк чөдөр хандыр дээш өл үш дугулулг мотопклин-даа, тудугун ма-

шинанын-даа мунупкан, хап-ла турар. Бир эвес диспетчер албан эки ажилдап турар болза, ол мычар хала үе артыртын түрөөс бик. Бистин 36 кижилиг бригаданың амыг эвөш-Постоянын суурда 60 аал ишти чурттаар беш кат бажыннын тузун тузуп турар. Бирги чарык чыл планы 114 ху күссөдирин. Ажил-агыйым челишиктин чөдөр турарын бир барымтазы бистин мастерлериниң кызымак ажилда деп билдири бис. Мастер кижинин ажилын челишиктин оу өсө, артык «чүчкүлгө» хөдөривисан, анаа тодараг үсө чөдөр, объектин быжыгаларында. Мычанга мастерлерде тудугун шынары, тузат материалдарын камналар, тудугта техниканын ажилчы чөдөр хандырар. Ол бүгүлүгү түнөлүшө каан-дугу-даа тудуг айлалы хуу-сазында доостур деп бөдөр мөө.

К. ДАНЗЫРЫН,
Социалистик Куш-ажыл-чы Маадры, Ак-Довур-ракта тудугчулар бригадари.

ЧУРТТУН ШАХТЁРЛАРЫНЫҢ БАЙЫРЛАЛЫ

Шахтёрнун хүнү совет кижилер үжөн катан демлегеп турарлар. Августун 26-да Москва хөмүр-даш улутпуну ажилгалта профессионал байырлалыга холбаштырган байырлыг хурал болган.

Президиум — СЭКП ТК-нын секретары В. И. Долгих, ССР-нин Министрлер Чөвүленин Даргазынын бирги оралаччы Н. А. Тихонов, ССР-нин Министрлер Чөвүленин Даргазынын оралаччы В. Э. Дымшиц, алаан хөй министр-стволарын болгаш төп албан черлеринин удурткучлары, хөмүр-даш улутпуну мурнакчы ажилгалтачылар, наймыс-лаалды хөй-инициатива төлөдөкчлери.

Улут Октябрьнын 60 чылдыга алдар кылдыр алган хүдөлгөдери хуусадан өрте күссөдирин «Востобголь», «Краснодоль», «Туладоль», «Шахтёрскантрайт» болгаш «Эстон-

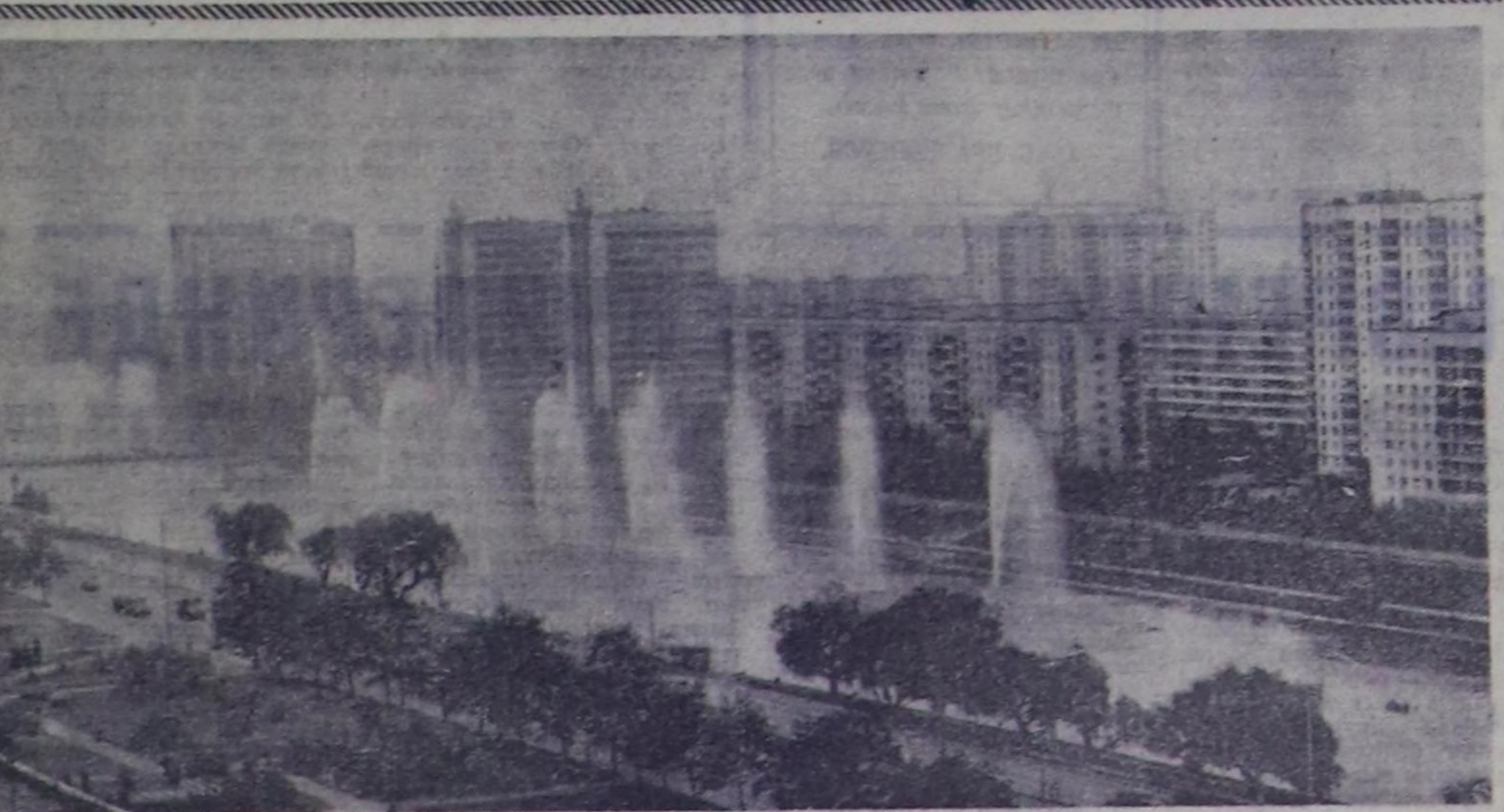
сланец» бөдүрүлгө катчышының коллективтеринге СЭКП ТК-нын Чыгыне секретары, ССР-нин Дөди Советинин Президиумуну Даргазы эш Л. И. Брежневтин байырлыг чагаанын ССР-нин хөмүр-даш улутпунуң миңисти Б. Ф. Братченко номчав.

Оон соонда министр илетке кылган.

Бүр-нүн даг-тышын улутпунуң министр Владимир Лейхач профессионал байырла-биле холбаштыр совет аш-воруне байыр чедирген.

Байырлыг хуралды киржикчилери СЭКП Топ Комитетинге, СЭКП ТК-нын Чыгыне секретары, ССР-нин Дөди Советинин Президиумуну Даргазы эш Л. И. Брежневке байырлыг чагааны хүдөлгө алган.

ЧУРУНТА: «Каа-Хем» хөмүр-даш разрезинин мурнакчы тонары Н. ВАЛОВ.

Совет Украинаның наймысала, республиканың экономика, культура, эрте болгаш улутпуну төү, мадыр-хоорай Киевтин тугун ийи Ленин орден болгаш Алдын Сылдыс нагаштан. Оң заводтарынын продукциялары бистин чурту-устан дашкар беши ыратка сурагыл. Киевте УССР-нин Эртемен академиязы, УССР-ниң Көдөз ажил-агый эртермери-чи академиязы, хөй саныг эрте-инициатив албан черлери база дээш өөргөдөгү черлери, киностудиялар, театрлар, музейлер бар...

Днеприн эртеринде бурунгу болгаш мекеле амын ол хөдөр чыл келген туудун экижил база улам-на чагайныт-тымал турар. Чаа кварталдарын бектик бажылары-биле, улутпунуң бөдүрүгө черлерин хөй каттары-биле өл калбарган. Киевти чуртун эң чараш хоорайларынның бирээни деп азаар.

ЧУРУНТА: Днеприн солгай эринде хоорайчың эң чараш районнарынның бирээни — Русанованың ниити кевири.

З. КОТЛЯКОВУҢ болгаш А. ПОДДУБНЫЙНЫҢ фотоу.

ЗРЕҢГЕЙЛЭЭШКИНИ БОЛДУРБАС

Улут Октябрьнын 60 чыл оюн куш-ажылчы челишиктин челин албай, мурнакчыларынн дүрүлгөдөш иштередир, чарышты түнөлдөр хөйгө бидилтир болуур талазы-биле ажилды парток, профивел организациязы кошкан организациянын оу хуралга демгелдөө.

Совхоз чарык чылда күрүңгө элт салар планны күзөттөө. Мадаан чан таа адыр хүдөлгө база ыратка чедир күссөдирин, мадым өлүп хоорары, оу орзоп-самтыр-дар чоруктар мурнуку чыгардан көвүлөөн. Бо дээрге мад ажилында ажилдап турарларын ортузунга социалистик чарышты чогуу денгелек организациялааным, мажынарда иделгени кошкан, оларын харысгалта бектиривисан, мажынарнын амыр-чал-чуртталга-зына тыгарып байдалдарын тургусуу амын түнөлдөшүрү бөгү коммунисттериниң хуралынын шүгүмүзүн чөдөр.

Бисте чыл эгизинде ач, чарышты организациястан эгелээр. А түнөлдөрүн кышкы үсө кезек хүндүрүп чөдөр оу оу туугатар. Оон улам мында чыгы үсө чеже сүт саяп ал, хүдөлгөсө канчаар күссөдирин турарын бекте-бөөр-дүр бис — деп, Бизиктинг Хая СЕФ-инин мурнакчы

саапчы Светлана Кужутт коммунисттерини хуралыга сапалыга чугулаан.

Чарышты айаар, кьар-таалдан түнөш, кым тынчтык болгашын тодартпайн турары саягынын чугулаалыг тодартгал болду. Фермага кыла, кооп-дөрт, дөдөш үр үе иштөлө болбай. Чынар-быжык ажил-далас. Саягыларын түрталга бажынар аргы, бичин, чыл-чыла-биле сөптөвөй келген.

Бо чижек беши совхозта социалистик чарышты органи-застан, оу түнөш турарында чөдөрүнүн барын балтык ап турар. Социалистик чарыштын түнөлдөрүн үндүрүп, совхоз директору анаа өл салым, шаанпа-мактар улустарнын амын айтыккан дугаар бичин каар. Бо дугайы хоун-дөдөрлө, бригадаларда ажил-дап турар улуска бидилмейн баарын үзүрү мына. Социалистик чарышты иделгит ап, чарышты чөдөр ажиллап, моральдык болгаш материалдык иди берилишиниң ийи-адыр чөдөр чөдөр совхозта сай-мыраңгайыптайн келген. Чарыштын түнөлдөрүн хаа со-люнурга чуртталга, аас ахир-тапчыныктын ийи-бүр хөдөр-дери-биле, коллективтериниң хуралдарына хөйгө дымна-дып, аналгөтөвөй турар.

Чарышты түнөлдөшү бөгү барымдаалар мыдыг чорук оу хөйгө бидилтир болдуруу-нун дөдөш челин принициге дүшүшө бидилтир.

Совхозтун Акм-Барлык салбырынн хойбуларын, Адыр-Маанакин фермазынын саягынын ажил-агыйым өс-кө салбырларын, ферма-рында хоундан турар. Кожан-дыла Бижиктин-Хая салбы-рында азы республиканың совхозтарынын арында чарышты ийилик болган. «Шен-пээр совхозтун хойбуларын, саягыларына арга-дунгалаан барып көрүп, боттарына шыгырады адырны организациястар болза черле аныкты.

Социалистик чарышты коммунисттериниң аналгөтөш ролун хандырары оун челишиктин хөдөгүлөгө кол укур-дузалап, Ийи түр-бө, парток алыны совхоз бөдүрүлгөсүнө таарыштыр тур-гуларын ажил-агыйым дугайында оларын өткөдөр дымнаар чөдөрлик ажилда чөдөр эвөөш эвес. Оон улам мында социалистик хүдөлгөдөр бек-ин күссөдирин турар комму-нисттер болура. Оларда иделгит ийи-политиктиг амыг чө-дөр дөдөшөгү тургузур идел-гөттөшү турар.

ПАСПОРТ ЧУРУМУН САГЫЫР

КУЗЕНЧИ

ААЛЧЫЛАР

САРЫТ-СЕР (Телефон-биле) РСФСР-нин болгаш Тыва АССР-нин устуун артты, Тыва АССР-нин Дээди Советини депутат, совет директи хоочуннарын бирөөн Владимир Базыр-оолович Оскал-оолду цирк болуу Каа-Хемини ажал-шчилерине соду программалык аалдышыны база катал кылган. Ук болук район тову Сарыт-Сер суурга болган «Совет Тыва», «Кымыл туку», «Бүрөн», СЭКП-нин XXV съездин аттыг сохоттарга оюн көргүскен. Владимир Базыр-ооловичнин бодуну номерларын болган делегей Араажыларынын конкурстарынын тийлешти Надежда Красная, РСФСР-нин алдарлы, Тыва АССР-нин устуун артист Николай Шай-оолду мрамрын, акробат Маргарита Сиреневаны болган клоуннар Роман Зубрицкий биле Юрий Кашепоуну номери чоң аажок соңуурган.

Цирктерини барган черлеринге чечектер-биле угуп ап турганнар. Артистер бистиң районга соолу көргүзүүн «Буржуага» сохотка бараалаткан. СЭКП Каа-Хем районуну бирги секретары И. И. Федосов, райкуусом даргазы К. С. Очуру-оол районун ажал-шчилеринин мурпундан өөрп четтиривинин болгаш чагартывын болгаш илетеривини, партия райкомунун болгаш райкуускомуну хуңдулес бижини болукке тывысканнар.

Ш. СЕРЭДЛАР

ССРЭ-нин күрүнө пиригин Владимир Оскал-оолга баптаткан болуу мара Тожуну ажал-шчилерине аалдан чораш.

«Тоора-Хем» сохотту төндө В. И. Шейнне турсакаалдын чанында шотке чоң чыгып келген. Владимир Базыр-оолович чылган чоңуну амир-мандиз айтырын, чымыс кыгак куозонкинерин кылган. Оон сонда оон-көрүгү-даа атедеди. Каае-чараш хеустериг артистер алы-бүрү номерларын эрсе каашаг күөсөдиг турдулар.

ССР Эвиледин күрүнө академиктер Улут театрынын мрамзын, делегей конкурстарынын лауреады Тыва АССР-нин алдарлы мрамрын, Тыва АССР-нин устуун артист Николай Шай-оолду күөсөдиг чылганнар өорүшкү-биле хуңдул алганнар.

Тыва цирк болуунун көргүзүлгөрүн кижинин сектин оортуң, оларнын таланты чүгө бисти эвес, ханы делегейини агым-агым чурттагында көрүчүлерин соңуурган келгендерин чоргараланыс арга чок.

Ирак Тожуну ажал-шчилерини цирк артистерине өөрп четтиргенин илерелин турдулар.

В. ТАМДЫН-ООЛ.

ССРЭ хамаатымын чыа хевирин паспорттарын тышыры бугу чурта калбаа-биле чорун турар. Ол база база бир уузук ужуру-дузалык политиктиг кынышты. Чаа паспорттары тышыры турда, кижиги бургу болуп уузук делген Токорол чуртукун — ССРЭ-нин өске бугу хамаатылары-биле деп, долу өргелг хамаатымы мен деп түвени база катал эскерип, ачаа тымыкан казбак өргелери, белик хуңдулгелери медегер биген турар кылдыр ажалды чычар чорудар керек.

Кымыл хоорайда 1976 чылда болган 1977 чылдын бо үеинге чедир Интернационалини кудумчундан Топографическая кудумчуна чедир девискорде чурттан турар хамаатылары паспорттарын содуру ажалды кылган чорунан. Паспорт солууга тускан шаан бугаар чорун турар. Ол шаанын күөсөдиги хамаатыларыны илекпейдинен база хамаатылар.

Хамаатыларыны кой хемин паспорт солууга микрон-гегсе ап, документтерин ой-шанада дуунаш, чыа хевирин паспорттарын уузук өорүшкү-биле хуңдул ап турар. Чинэ-дээр, Рабочая, Пролетарская, Шевченко кудумчуларыны, Ленин кудумчууна № 58 бажышын чуртакчыларын паспорт солууга чыга бир деминг илекпейди киргизиш.

Өөл-биле кыды хамааты хуңдулгелеринг илерелин бирөөч болуп бер херекке багай кырыни, паспорт солуугу-биле чедир келеринин чалага бижиктерине кылдыр-даа харым бербес ийн-тыгыс хамаатылар база бар. Илдыг кижилер Топографическая кудумчууну № 1, 3, Шочетов кудумчууну № 97 бажынарда бар. Ол хамаатылар паспорт солууга микрон-гегсе ап, документтерин ой-шанада дуунаш, чыа хевирин паспорттарын уузук өорүшкү-биле хуңдул ап турар. Чинэ-

кыжыларыны, албан оргназация черлеринде ажалдагы эштерин тазалыдан паспорт чурумун билбес-биле бар-рышты таварыгаларын бар. Паспорт чок, кыр бижиткен илчилерин бажышарына чурташтыр, албан оргназация черлеринин удуртуктарыны кылдыг илчилерин ажалга хуңдул алып таварыгалар шый хой.

Бо чылдын март айда «Кодээ электери туду» туду-монтеж өргелели хамааты В. Густайтисти кыр бижидиге чон-ла хуңдул алган. Ол кижиги илчилерин оргназация дилеп турар кижик болган.

Хамаатыларыны паспорттарыни хойууда көрдүмөз тавакыгаларга хажыры, өт-херексел холелелен алганмын орнуна арттарышын шый өвөс. Хоорайны № 4 ПТУ-ууну, № 4 КПТУ-уну сургузгаларыны паспорттарыни чыл бутура хажыры ап турары, хааи бааларында, хем стандартына холелелен ап алганы хаак, хем орнуна паспорт ортылары чурумга таарышпас.

Хоорайкуусомдарыны ш-тиг херектер кылдыныш паспорт солууну начальниги.

Бистиң чуртувуста паспорт солууга паспорт системазынын чурумун сагырыны талады-биле хемчетеринг толор-гайымдарычте болган шым-гырдырычте уланган. Совет шийтис илчилерге хойну бербешаан, бедиң хуңдулгелерин дайдырын турар.

Ылдыг-даа болза чамдык

кып кижиги-дир мен. — Оон мого чүве турбас, Монгу-оол. Учылыс доосуку чедир кылчак хаакаан чораш болдун.

Сеткимне тааржыр урут бары бар, мылчаар-даа ол урунга чыгыс сөз-даа солгел көрбөс мен деп шым-биле чораладым.

Хомус-оол дилде берген: — Бо кездө доран чугалаар сен. Бөгүндөн эгелзин, делегейге эң аас-кежиктиг минакшаан оол болганым ол.

— Чугалаан диттикс мен. Кижин улам сереп, олурган черинден тура кылып келген:

— Эжирини сүзүшп 4 бээр дилдиш. Мен килчаар чугалаан дил мен, мылчаар кай. Хемик чүве вагышым минаш буга бээр, Монгуш. Иланышым илереде алыс эрин ап астын алган чораш керэ бар чүве бо минаш? Кый өоролде чуртап турар йругу. Ан доран чораш.

— Мында эвес, хоорайда чуртап турар урут чүве. Адресин билбес мен.

Хомус-оол үндараан: уругу-нун фамилиянын оуудун алган, үнө талаан. Удалаанда кире минаш келген, холумча алган, үнө-ле халым. Мен айтыр бени четкикпей чоюма кудумчу белдирине телефон-аппаратка келдиши. Иланышым кыре бөзүрине билек Хомус-оол номерин дотган эгелзин. Тиге сүп каап көпөк шылдыр дээр бады барган сонда «Сал» дээр Галаян үнө туса дималым келди. Кабина шийтисин үнө халыс-саам келер Хомус-оол бир ху-ду-биле сөзгалстугулдан турду алган.

— Галая сени бе? Эжин! Мен Хомус-оол-дур мен. Танып тур сен ийжин. Эжирини даалаган бугаар доглан тур мен, бурдуулаа бербес сен шиме. Кый эжин деп че? Монгуш-оол ван. Чыккан хой тургусас кижинис бар шыкшаа. Бо ке-

жээ сөс шата сөз-биле болчак кылмып турар би-тир-ле, Галая. Ковруг ажалды аныктар алдында келер эвес сен бе. Дилеп тур бис. Келбей баар болуза, минакшаан оолду чүрө керген болур болгай. Көзүргө кыр сен. Иландыр але. Байгыгы че.

— Когор мен, оол. Дланы-мес мен. Баар болуза болур бар. Мен барбас мен. Хоорай чурттуг урут көдээ содуу мени кыйн тоор.

— Иланышым көдээ, хоорай деп чүве турбас чор. Эгеленип алган, иланыш сөз Кара-Холдуче халтар болза кый илере-дир че. Сен ак халаттыг, калдым база ан халаттыг, кудумчу бажып олурганда көорге куу чуртп салдан чорашыш баар. Магалык аа! Иланышкыш олтуруг ар чөдө өшпөс. Үш экин бар бе?

Байгы турган хорегини санаарымга дөрт рубль төзөн ийн көнөк болган. Ол ажал-биле бир шыв «Рислинг», арканында шотала салдып эжес деп бе. Дуудук кустелден солдир-биле домей мага-зыч калып-ла каан мен.

Өрээле көзүме Хомус-оол ийн еткан салып алган мени маан олур ол.

— Сөзө минакшаанын ишт-рикизын берейн. бээр димнаш, талтыг шингэдиги ал. Бо арганы иланыш ижер бис. Ол ижерде үш хуваарга ийн ху-дун дээр ижиртим ол-дур. Оон хойну беритеримге арга-лаи чораш кижини амыл долгажым каал чалаас. Конбеталарын шүлтувун ап ал Галая соңуээр сен.

Куртугаан шылди орун адалыч чакыра салым каап сен. Арганын шала кыжырат амдыны аскым иштисин улукөсөс болган. Хомус-оол шыгыне көргөт:

— Ам кеттенип алган, бар чыдырында сөс шак чеде бээр

жээ сөс шата сөз-биле болчак кылмып турар би-тир-ле, Галая. Ковруг ажалды аныктар алдында келер эвес сен бе. Дилеп тур бис. Келбей баар болуза, минакшаан оолду чүрө керген болур болгай. Көзүргө кыр сен. Иландыр але. Байгыгы че.

— Когор мен, оол. Дланы-мес мен. Баар болуза болур бар. Мен барбас мен. Хоорай чурттуг урут көдээ содуу мени кыйн тоор.

— Иланышым көдээ, хоорай деп чүве турбас чор. Эгеленип алган, иланыш сөз Кара-Холдуче халтар болза кый илере-дир че. Сен ак халаттыг, калдым база ан халаттыг, кудумчу бажып олурганда көорге куу чуртп салдан чорашыш баар. Магалык аа! Иланышкыш олтуруг ар чөдө өшпөс. Үш экин бар бе?

Байгы турган хорегини санаарымга дөрт рубль төзөн ийн көнөк болган. Ол ажал-биле бир шыв «Рислинг», арканында шотала салдып эжес деп бе. Дуудук кустелден солдир-биле домей мага-зыч калып-ла каан мен.

Өрээле көзүме Хомус-оол ийн еткан салып алган мени маан олур ол.

— Сөзө минакшаанын ишт-рикизын берейн. бээр димнаш, талтыг шингэдиги ал. Бо арганы иланыш ижер бис. Ол ижерде үш хуваарга ийн ху-дун дээр ижиртим ол-дур. Оон хойну беритеримге арга-лаи чораш кижини амыл долгажым каал чалаас. Конбеталарын шүлтувун ап ал Галая соңуээр сен.

Куртугаан шылди орун адалыч чакыра салым каап сен. Арганын шала кыжырат амдыны аскым иштисин улукөсөс болган. Хомус-оол шыгыне көргөт:

— Ам кеттенип алган, бар чыдырында сөс шак чеде бээр

жээ сөс шата сөз-биле болчак кылмып турар би-тир-ле, Галая. Ковруг ажалды аныктар алдында келер эвес сен бе. Дилеп тур бис. Келбей баар болуза, минакшаан оолду чүрө керген болур болгай. Көзүргө кыр сен. Иландыр але. Байгыгы че.

— Когор мен, оол. Дланы-мес мен. Баар болуза болур бар. Мен барбас мен. Хоорай чурттуг урут көдээ содуу мени кыйн тоор.

— Иланышым көдээ, хоорай деп чүве турбас чор. Эгеленип алган, иланыш сөз Кара-Холдуче халтар болза кый илере-дир че. Сен ак халаттыг, калдым база ан халаттыг, кудумчу бажып олурганда көорге куу чуртп салдан чорашыш баар. Магалык аа! Иланышкыш олтуруг ар чөдө өшпөс. Үш экин бар бе?

Байгы турган хорегини санаарымга дөрт рубль төзөн ийн көнөк болган. Ол ажал-биле бир шыв «Рислинг», арканында шотала салдып эжес деп бе. Дуудук кустелден солдир-биле домей мага-зыч калып-ла каан мен.

Өрээле көзүме Хомус-оол ийн еткан салып алган мени маан олур ол.

— Сөзө минакшаанын ишт-рикизын берейн. бээр димнаш, талтыг шингэдиги ал. Бо арганы иланыш ижер бис. Ол ижерде үш хуваарга ийн ху-дун дээр ижиртим ол-дур. Оон хойну беритеримге арга-лаи чораш кижини амыл долгажым каал чалаас. Конбеталарын шүлтувун ап ал Галая соңуээр сен.

Куртугаан шылди орун адалыч чакыра салым каап сен. Арганын шала кыжырат амдыны аскым иштисин улукөсөс болган. Хомус-оол шыгыне көргөт:

— Ам кеттенип алган, бар чыдырында сөс шак чеде бээр

жээ сөс шата сөз-биле болчак кылмып турар би-тир-ле, Галая. Ковруг ажалды аныктар алдында келер эвес сен бе. Дилеп тур бис. Келбей баар болуза, минакшаан оолду чүрө керген болур болгай. Көзүргө кыр сен. Иландыр але. Байгыгы че.

— Когор мен, оол. Дланы-мес мен. Баар болуза болур бар. Мен барбас мен. Хоорай чурттуг урут көдээ содуу мени кыйн тоор.

— Иланышым көдээ, хоорай деп чүве турбас чор. Эгеленип алган, иланыш сөз Кара-Холдуче халтар болза кый илере-дир че. Сен ак халаттыг, калдым база ан халаттыг, кудумчу бажып олурганда көорге куу чуртп салдан чорашыш баар. Магалык аа! Иланышкыш олтуруг ар чөдө өшпөс. Үш экин бар бе?

Байгы турган хорегини санаарымга дөрт рубль төзөн ийн көнөк болган. Ол ажал-биле бир шыв «Рислинг», арканында шотала салдып эжес деп бе. Дуудук кустелден солдир-биле домей мага-зыч калып-ла каан мен.

Өрээле көзүме Хомус-оол ийн еткан салып алган мени маан олур ол.

— Сөзө минакшаанын ишт-рикизын берейн. бээр димнаш, талтыг шингэдиги ал. Бо арганы иланыш ижер бис. Ол ижерде үш хуваарга ийн ху-дун дээр ижиртим ол-дур. Оон хойну беритеримге арга-лаи чораш кижини амыл долгажым каал чалаас. Конбеталарын шүлтувун ап ал Галая соңуээр сен.

Куртугаан шылди орун адалыч чакыра салым каап сен. Арганын шала кыжырат амдыны аскым иштисин улукөсөс болган. Хомус-оол шыгыне көргөт:

— Ам кеттенип алган, бар чыдырында сөс шак чеде бээр

жээ сөс шата сөз-биле болчак кылмып турар би-тир-ле, Галая. Ковруг ажалды аныктар алдында келер эвес сен бе. Дилеп тур бис. Келбей баар болуза, минакшаан оолду чүрө керген болур болгай. Көзүргө кыр сен. Иландыр але. Байгыгы че.

— Когор мен, оол. Дланы-мес мен. Баар болуза болур бар. Мен барбас мен. Хоорай чурттуг урут көдээ содуу мени кыйн тоор.

— Иланышым көдээ, хоорай деп чүве турбас чор. Эгеленип алган, иланыш сөз Кара-Холдуче халтар болза кый илере-дир че. Сен ак халаттыг, калдым база ан халаттыг, кудумчу бажып олурганда көорге куу чуртп салдан чорашыш баар. Магалык аа! Иланышкыш олтуруг ар чөдө өшпөс. Үш экин бар бе?

Байгы турган хорегини санаарымга дөрт рубль төзөн ийн көнөк болган. Ол ажал-биле бир шыв «Рислинг», арканында шотала салдып эжес деп бе. Дуудук кустелден солдир-биле домей мага-зыч калып-ла каан мен.

Өрээле көзүме Хомус-оол ийн еткан салып алган мени маан олур ол.

— Сөзө минакшаанын ишт-рикизын берейн. бээр димнаш, талтыг шингэдиги ал. Бо арганы иланыш ижер бис. Ол ижерде үш хуваарга ийн ху-дун дээр ижиртим ол-дур. Оон хойну беритеримге арга-лаи чораш кижини амыл долгажым каал чалаас. Конбеталарын шүлтувун ап ал Галая соңуээр сен.

Куртугаан шылди орун адалыч чакыра салым каап сен. Арганын шала кыжырат амдыны аскым иштисин улукөсөс болган. Хомус-оол шыгыне көргөт:

— Ам кеттенип алган, бар чыдырында сөс шак чеде бээр

жээ сөс шата сөз-биле болчак кылмып турар би-тир-ле, Галая. Ковруг ажалды аныктар алдында келер эвес сен бе. Дилеп тур бис. Келбей баар болуза, минакшаан оолду чүрө керген болур болгай. Көзүргө кыр сен. Иландыр але. Байгыгы че.

— Когор мен, оол. Дланы-мес мен. Баар болуза болур бар. Мен барбас мен. Хоорай чурттуг урут көдээ содуу мени кыйн тоор.

— Иланышым көдээ, хоорай деп чүве турбас чор. Эгеленип алган, иланыш сөз Кара-Холдуче халтар болза кый илере-дир че. Сен ак халаттыг, калдым база ан халаттыг, кудумчу бажып олурганда көорге куу чуртп салдан чорашыш баар. Магалык аа! Иланышкыш олтуруг ар чөдө өшпөс. Үш экин бар бе?

Байгы турган хорегини санаарымга дөрт рубль төзөн ийн көнөк болган. Ол ажал-биле бир шыв «Рислинг», арканында шотала салдып эжес деп бе. Дуудук кустелден солдир-биле домей мага-зыч калып-ла каан мен.

Өрээле көзүме Хомус-оол ийн еткан салып алган мени маан олур ол.

— Сөзө минакшаанын ишт-рикизын берейн. бээр димнаш, талтыг шингэдиги ал. Бо арганы иланыш ижер бис. Ол ижерде үш хуваарга ийн ху-дун дээр ижиртим ол-дур. Оон хойну беритеримге арга-лаи чораш кижини амыл долгажым каал чалаас. Конбеталарын шүлтувун ап ал Галая соңуээр сен.

Куртугаан шылди орун адалыч чакыра салым каап сен. Арганын шала кыжырат амдыны аскым иштисин улукөсөс болган. Хомус-оол шыгыне көргөт:

— Ам кеттенип алган, бар чыдырында сөс шак чеде бээр

жээ сөс шата сөз-биле болчак кылмып турар би-тир-ле, Галая. Ковруг ажалды аныктар алдында келер эвес сен бе. Дилеп тур бис. Келбей баар болуза, минакшаан оолду чүрө керген болур болгай. Көзүргө кыр сен. Иландыр але. Байгыгы че.

— Когор мен, оол. Дланы-мес мен. Баар болуза болур бар. Мен барбас мен. Хоорай чурттуг урут көдээ содуу мени кыйн тоор.

— Иланышым көдээ, хоорай деп чүве турбас чор. Эгеленип алган, иланыш сөз Кара-Холдуче халтар болза кый илере-дир че. Сен ак халаттыг, калдым база ан халаттыг, кудумчу бажып олурганда көорге куу чуртп салдан чорашыш баар. Магалык аа! Иланышкыш олтуруг ар чөдө өшпөс. Үш экин бар бе?

Байгы турган хорегини санаарымга дөрт рубль төзөн ийн көнөк болган. Ол ажал-биле бир шыв «Рислинг», арканында шотала салдып эжес деп бе. Дуудук кустелден солдир-биле домей мага-зыч калып-ла каан мен.

Өрээле көзүме Хомус-оол ийн еткан салып алган мени маан олур ол.

— Сөзө минакшаанын ишт-рикизын берейн. бээр димнаш, талтыг шингэдиги ал. Бо арганы иланыш ижер бис. Ол ижерде үш хуваарга ийн ху-дун дээр ижиртим ол-дур. Оон хойну беритеримге арга-лаи чораш кижини амыл долгажым каал чалаас. Конбеталарын шүлтувун ап ал Галая соңуээр сен.

Куртугаан шылди орун адалыч чакыра салым каап сен. Арганын шала кыжырат амдыны аскым иштисин улукөсөс болган. Хомус-оол шыгыне көргөт:

— Ам кеттенип алган, бар чыдырында сөс шак чеде бээр

жээ сөс шата сөз-биле болчак кылмып турар би-тир-ле, Галая. Ковруг ажалды аныктар алдында келер эвес сен бе. Дилеп тур бис. Келбей баар болуза, минакшаан оолду чүрө керген болур болгай. Көзүргө кыр сен. Иландыр але. Байгыгы че.

— Когор мен, оол. Дланы-мес мен. Баар болуза болур бар. Мен барбас мен. Хоорай чурттуг урут көдээ содуу мени кыйн тоор.

— Иланышым көдээ, хоорай деп чүве турбас чор. Эгеленип алган, иланыш сөз Кара-Холдуче халтар болза кый илере-дир че. Сен ак халаттыг, калдым база ан халаттыг, кудумчу бажып олурганда көорге куу чуртп салдан чорашыш баар. Магалык аа! Иланышкыш олтуруг ар чөдө өшпөс. Үш экин бар бе?

Байгы турган хорегини санаарымга дөрт рубль төзөн ийн көнөк болган. Ол ажал-биле бир шыв «Рислинг», арканында шотала салдып эжес деп бе. Дуудук кустелден солдир-биле домей мага-зыч калып-ла каан мен.

Өрээле көзүме Хомус-оол ийн еткан салып алган мени маан олур ол.

— Сөзө минакшаанын ишт-рикизын берейн. бээр димнаш, талтыг шингэдиги ал. Бо арганы иланыш ижер бис. Ол ижерде үш хуваарга ийн ху-дун дээр ижиртим ол-дур. Оон хойну беритеримге арга-лаи чораш кижини амыл долгажым каал чалаас. Конбеталарын шүлтувун ап ал Галая соңуээр сен.

Куртугаан шылди орун адалыч чакыра салым каап сен. Арганын шала кыжырат амдыны аскым иштисин улукөсөс болган. Хомус-оол шыгыне көргөт:

— Ам кеттенип алган, бар чыдырында сөс шак чеде бээр

жээ сөс шата сөз-биле болчак кылмып турар би-тир-ле, Галая. Ковруг ажалды аныктар алдында келер эвес сен бе. Дилеп тур бис. Келбей баар болуза, минакшаан оолду чүрө керген болур болгай. Көзүргө кыр сен. Иландыр але. Байгыгы че.

— Когор мен, оол. Дланы-мес мен. Баар болуза болур бар. Мен барбас мен. Хоорай чурттуг урут көдээ содуу мени кыйн тоор.

— Иланышым көдээ, хоорай деп чүве турбас чор. Эгеленип алган, иланыш сөз Кара-Холдуче халтар болза кый илере-дир че. Сен ак халаттыг, калдым база ан халаттыг, кудумчу бажып олурганда көорге куу чуртп салдан чорашыш баар. Магалык аа! Иланышкыш олтуруг ар чөдө өшпөс. Үш экин бар бе?

Байгы турган хорегини санаарымга дөрт рубль төзөн ийн көнөк болган. Ол ажал-биле бир шыв «Рислинг», арканында шотала салдып эжес деп бе. Дуудук кустелден солдир-биле домей мага-зыч калып-ла каан мен.

Өрээле көзүме Хомус-оол ийн еткан салып алган мени маан олур ол.

— Сөзө минакшаанын ишт-рикизын берейн. бээр димнаш, талтыг шингэдиги ал. Бо арганы иланыш ижер бис. Ол ижерде үш хуваарга ийн ху-дун дээр ижиртим ол-дур. Оон хойну беритеримге арга-лаи чораш кижини амыл долгажым каал чалаас. Конбеталарын шүлтувун ап ал Галая соңуээр сен.

Куртугаан шылди орун адалыч чакыра салым каап сен. Арганын шала кыжырат амдыны аскым иштисин улукөсөс болган. Хомус-оол шыгыне көргөт:

— Ам кеттенип алган, бар чыдырында сөс шак чеде бээр

жээ сөс шата сөз-биле болчак кылмып турар би-тир-ле, Галая. Ковруг ажалды аныктар алдында келер эвес сен бе. Дилеп тур бис. Келбей баар болуза, минакшаан оолду чүрө керген болур болгай. Көзүргө кыр сен. Иландыр але. Байгыгы че.

— Когор мен, оол. Дланы-мес мен. Баар болуза болур бар. Мен барбас мен. Хоорай чурттуг урут көдээ содуу мени кыйн тоор.

— Иланышым көдээ, хоорай деп чүве турбас чор. Эгеленип алган, иланыш сөз Кара-Холдуче халтар болза кый илере-дир че. Сен ак халаттыг, калдым база ан халаттыг, кудумчу бажып олурганда көорге куу чуртп салдан чорашыш баар. Магалык аа! Иланышкыш олтуруг ар чөдө өшпөс. Үш экин бар бе?

Байгы турган хорегини санаарымга дөрт рубль төзөн ийн көнөк болган. Ол ажал-биле бир шыв «Рислинг», арканында шотала салдып эжес деп бе. Дуудук кустелден солдир-биле домей мага-зыч калып-ла каан мен.

Өрээле көзүме Хомус-оол ийн еткан салып алган мени маан олур ол.

— Сөзө минакшаанын ишт-рикизын берейн. бээр димнаш, талтыг шингэдиги ал. Бо арганы иланыш ижер бис. Ол ижерде үш хуваарга ийн ху-дун дээр ижиртим ол-дур. Оон хойну беритеримге арга-лаи чораш кижини амыл долгажым каал чалаас. Конбеталарын шүлтувун ап ал Галая соңуээр сен.

Куртугаан шылди орун адалыч чакыра салым каап сен. Арганын шала кыжырат амдыны аскым иштисин улукөсөс болган. Хомус-оол шыгыне көргөт:

— Ам кеттенип алган, бар чыдырында сөс шак чеде бээр

жээ сөс шата сөз-биле болчак кылмып турар би-тир-ле, Галая. Ковруг ажалды аныктар алдында келер эвес сен бе. Дилеп тур бис. Келбей баар болуза, минакшаан оолду чүрө керген болур болгай. Көзүргө кыр сен. Иландыр але. Байгыгы че.

— Когор мен, оол. Дланы-мес мен. Баар болуза болур бар. Мен барбас мен. Хоорай чурттуг урут көдээ содуу мени кыйн тоор.

— Иланышым көдээ, хоорай деп чүве турбас чор. Эгеленип алган, иланыш сөз Кара-Холдуче халтар болза кый илере-дир че. Сен ак халаттыг, калдым база ан халаттыг, кудумчу бажып олурганда көорге куу чуртп салдан чорашыш баар. Магалык аа! Иланышкыш олтуруг ар чөдө өшпөс. Үш экин бар бе?

Байгы турган хорегини санаарымга дөрт рубль төзөн ийн көнөк болган. Ол ажал-биле бир шыв «Рислинг», арканында шотала салдып эжес деп бе. Дуудук кустелден солдир-биле домей мага-зыч калып-ла каан мен.

Өрээле көзүме Хомус-оол ийн еткан салып алган мени маан олур ол.

— Сөзө минакшаанын ишт-рикизын берейн. бээр димнаш, талтыг шингэдиги ал. Бо арганы иланыш ижер бис. Ол ижерде үш хуваарга ийн ху-дун дээр ижиртим ол-дур. Оон хойну беритеримге арга-лаи чораш кижини амыл долгажым каал чалаас. Конбеталарын шүлтувун ап ал Галая соңуээр сен.

Куртугаан шылди орун адалыч чакыра салым каап сен. Арганын шала кыжырат амдыны аскым иштисин улукөсөс болган. Хомус-оол шыгыне көргөт:

— Ам кеттенип алган, бар чыдырында сөс шак чеде бээр

жээ сөс шата сөз-биле болчак кылмып турар би-тир-ле, Галая. Ковруг ажалды аныктар алдында келер эвес сен бе. Дилеп тур бис. Келбей баар болуза, минакшаан оолду чүрө керген болур болгай. Көзүргө кыр сен. Иландыр але. Байгыгы че.

— Когор мен, оол. Дланы-мес мен. Баар болуза болур бар. Мен барбас мен. Хоорай чурттуг урут көдээ содуу мени кыйн тоор.

— Иланышым көдээ, хоорай деп чүве турбас чор. Эгеленип алган, иланыш сөз Кара-Холдуче халтар болза кый илере-дир че. Сен ак халаттыг, калдым база ан халаттыг, кудумчу бажып олурганда көорге куу чуртп салдан чорашыш баар. Магалык аа! Иланышкыш олтуруг ар чөдө өшпөс. Үш экин бар бе?

Байгы турган хорегини санаарымга дөрт рубль төзөн ийн көнөк болган. Ол ажал-биле бир шыв «Рислинг», арканында шотала салдып эжес деп бе. Дуудук кустелден солдир-биле домей мага-зыч калып-ла каан мен.

Өрээле көзүме Хомус-оол ийн еткан салып алган мени маан олур ол.

— Сөзө минакшаанын ишт-рикизын берейн. бээр димнаш, талтыг шингэдиги ал. Бо арганы иланыш ижер бис. Ол ижерде үш хуваарга ийн ху-дун дээр ижиртим ол-дур. Оон хойну беритеримге арга-лаи чораш кижини амыл долгажым каал чалаас. Конбеталарын шүлтувун ап ал Галая соңуээр сен.

Куртугаан шылди орун адалыч чакыра салым каап сен. Арганын шала кыжырат амдыны аскым иштис